

Agrometeorologische Berichten

Situatie op 20 juni 2022

Samenvatting

Na een lange droge periode regende het eind mei en begin juni gelukkig weer. Voor de meeste gewassen kwam de regen net op tijd waardoor de gevolgen van de voorjaarsdroogte vrij beperkt zijn. Het warme weer zorgde bovendien voor een groeivoorsprong. Voor de wintergranen worden mooie opbrengsten verwacht. De zomerteelten (aardappelen, maïs, suikerbieten) doen het momenteel ook goed, maar de oogst is nog veraf en het gevaar voor een nieuwe droogte is nog niet geweken.

Doelstelling en methodiek

Deze berichten geven een overzicht van de weersgesteldheid in de voorbije periode. Vanaf juni gebeurt ook een oogstraming voor de voornaamste landbouwgewassen op regionaal en nationaal vlak. Naast de normale trend afgeleid uit de officieel gerapporteerde opbrengsten van de voorbije 15 jaren, worden voor elke combinatie (teelt/gebied) drie indicatoren berekend op basis van de weersgegevens, de simulaties van het B-CGMS gewasgroeimodel en de satellietbeelden van SPOT-VEGETATION, PROBA-V, Sentinel-3 en METOP-AVHRR (tiendaagse composieten met een spatiale resolutie van 1 km). Daarbij wordt enkel de informatie benut die momenteel al beschikbaar is (januari-heden). Met de data van de voorbije jaren wordt het regressieverband opgespoord tussen de finale oogstopbrengst (Y) en de indicatoren (Xi). De gevonden relaties worden dan, per landbouwregio en teelt, toegepast op de indicatoren van het huidige jaar, ter schatting van de oogstopbrengst. De nationale cijfers zijn afgeleid uit de regionale ramingen met de arealen als wegingsfactor.

Nieuw!

Meer informatie en voorgaande Agrometeorologische Berichten zijn te vinden op www.bcgms.be.
Hier kan u ook tal van interactieve kaarten en grafieken consulteren.

Bronnen

De regionale opbrengsten en arealen van de voorbije jaren worden geleverd door het Nationaal Instituut voor de Statistiek (<http://www.statbel.fgov.be>). De satellietbeelden worden ter beschikking gesteld door Terrascope (<https://terrascope.be/nl>). Verder geraadpleegde documenten zijn afkomstig van de volgende organisaties: KBIVB/IRBAB, Inagro, LCG, PCA, LCV/Hooibeekhoeve, FIWAP, CIPF, CePiCOP, APPO, Boer&Tuinder, Landbouwleven en VILT.

Contacten

Centre Wallon de Recherches Agronomiques (CRA-W, Gembloux)	Viviane Planchon Yannick Curnel Damien Rosillon	v.planchon@cra.wallonie.be curnel@cra.wallonie.be d.rosillon@cra.wallonie.be
Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek (VITO, Mol)	Isabelle Piccard Carolien Toté Roel Van Hoolst	isabelle.piccard@vito.be carolien.tote@vito.be roel.vanhoolst@vito.be
Koninklijk Meteorologisch Instituut van België (KMI, Ukkel)	Michel Journée Christian Tricot	michelj@meteo.be ctricot@meteo.be

Datum van de volgende berichten: *begin september 2022*

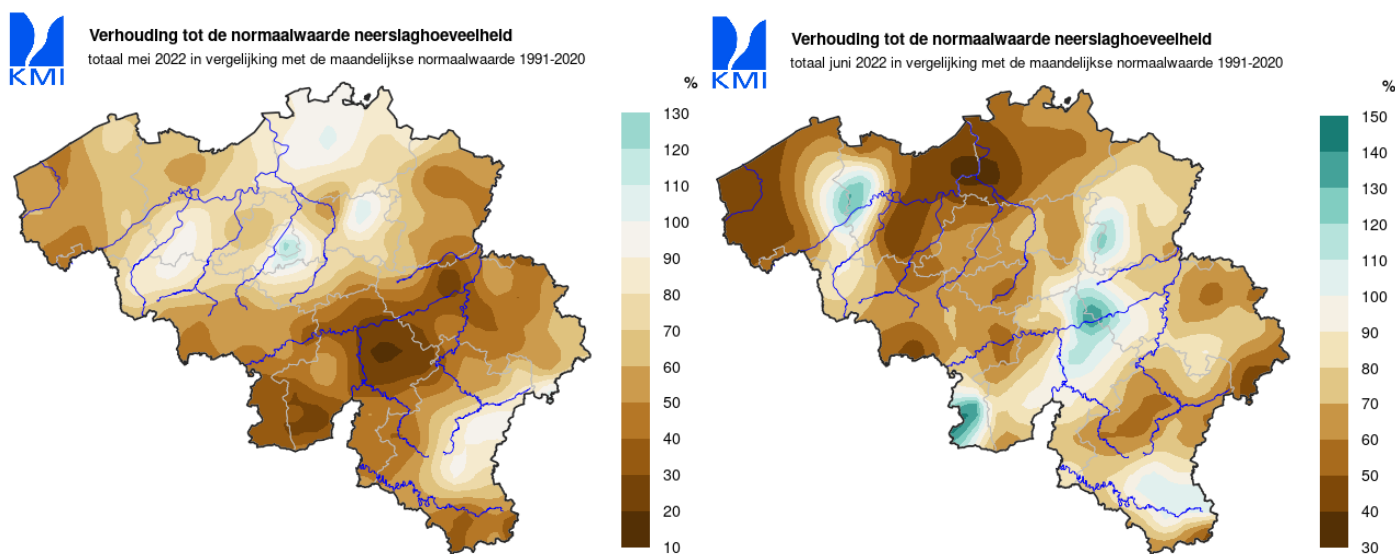
Het weer in mei en juni 2022

Mei 2022 was een erg warme en zonnige maand. Vooral de periode van 11 tot 20 mei was zeer warm. In Ukkel scoorde de gemiddelde temperatuur met 17,9°C maar liefst 4,4°C hoger dan normaal voor deze periode. De zon scheen 256u 6min in mei (normaal 198u 17min). Daarmee was dit de derde zonnigste meimaand van de voorbije 30 jaren.

De eerste helft van mei was uitzonderlijk droog. Er viel slechts 0,8 mm neerslag in Ukkel, goed voor een nieuw record. In de tweede helft van de maand regende het dan weer overvloedig. Voor de meeste gewassen kwam de regen net op tijd. In Ukkel werd 68,4 mm neerslag gemeten, het dubbele van de normale neerslaghoeveelheid voor deze periode. De minste neerslag viel in de Condroz, ongeveer 35% van de normale hoeveelheid voor mei (Figuur 1). Brabant kreeg dan weer de meeste neerslag over zich heen, zo'n 75% van de normaalwaarde. Hier en daar zorgden onweersbuien echter voor hogere cijfers.

Juni begon vrij nat en kende afwisselend warme en koudere dagen. Op 5 juni veroorzaakten lokale onweders zware wateroverlast in Henegouwen en in de buurt van Hoei en Sint-Truiden. Daarbij viel op korte tijd meer dan 40 mm neerslag met overstromingen en modderstromen tot gevolg. Ook op 8 juni regende het hevig. Op die dag viel er, met uitzondering van de kust en het uiterste zuiden van het land, overal tussen 10 en 24 mm neerslag. Na 10 juni werd het een stuk droger. Globaal gezien was het tijdens de eerste 3 weken van juni iets natter in Wallonië dan in Vlaanderen (Figuur 1).

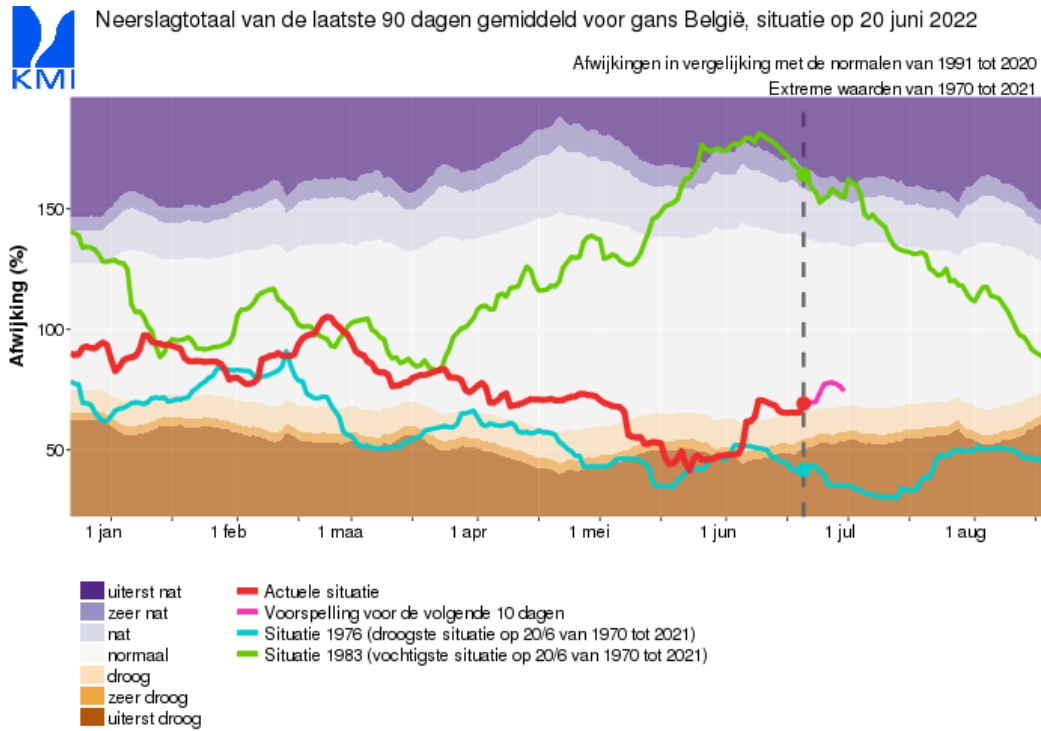
Tijdens de tweede helft van de maand nam de temperatuur echter toe en werd het zeer warm, vooral tussen 15 en 18 juni. Op 18 juni steeg de maximumtemperatuur in Ukkel tot 32,6°C en sneuvelde het dagrecord (31,5°C op 18 juni 2002). De hitte was echter van korte duur. Een dag later bedroeg de maximumtemperatuur nog slechts 19,4°C, een verschil van maar liefst 13,2°C.

Figuur 1: Neerslaghoeveelheid, vergelijking met de normaalwaarde voor (a) 1-31 mei 2022 en (b) 1-20 juni 2022
(Bron: KMI)

Dankzij het warme weer in mei en juni scoort de temperatuursom (gemeten vanaf 1 januari) nog steeds zo'n 9 tot 12% hoger dan gemiddeld. Dit vertaalt zich in een voorsprong van de gewasgroei. In het zuiden van het land is het verschil nog iets meer uitgesproken. De neerslagsom daarentegen ligt nog steeds onder de gemiddelde waarde.

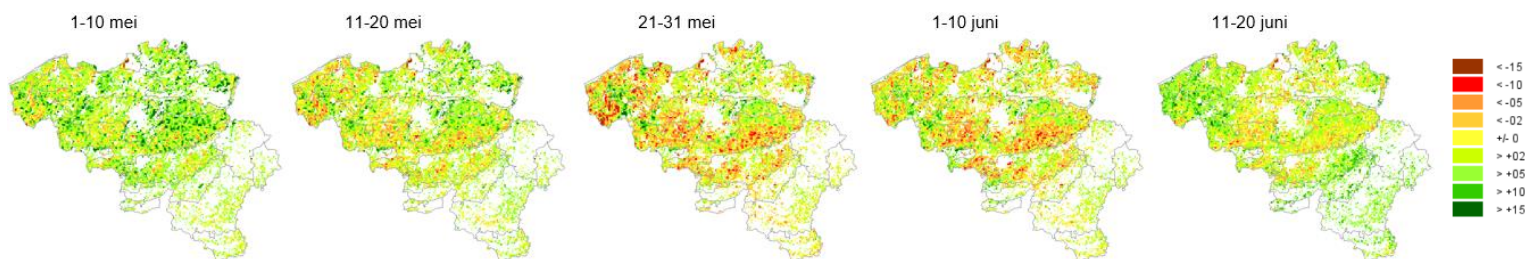
Begin mei evolueerden we nog naar een uiterst droge situatie (zie vorig Agrometeorologisch Bericht). De regens van eind mei en begin juni zorgden gelukkig voor een ommekeer. Voor de meeste teelten kwam de regen net op tijd, wat niet wegneemt dat er hier en daar toch droogteschade werd vastgesteld. Het gevaar voor een nieuwe droogte is echter nog niet geweken. Op 20 juni bevonden de meeste regio's zich in een "normale" situatie, maar door de beperkte regenval eind juni evolueren we toch weer in de richting van een "droge" toestand (Figuur 2). In een deel van de Condroz, de Famenne en West-Vlaanderen is het overigens de ganse periode "droog" gebleven.

Figuur 2: Evolutie van het neerslagtotaal in België tussen 20 december 2021 en 20 juni 2022 (Bron: KMI)

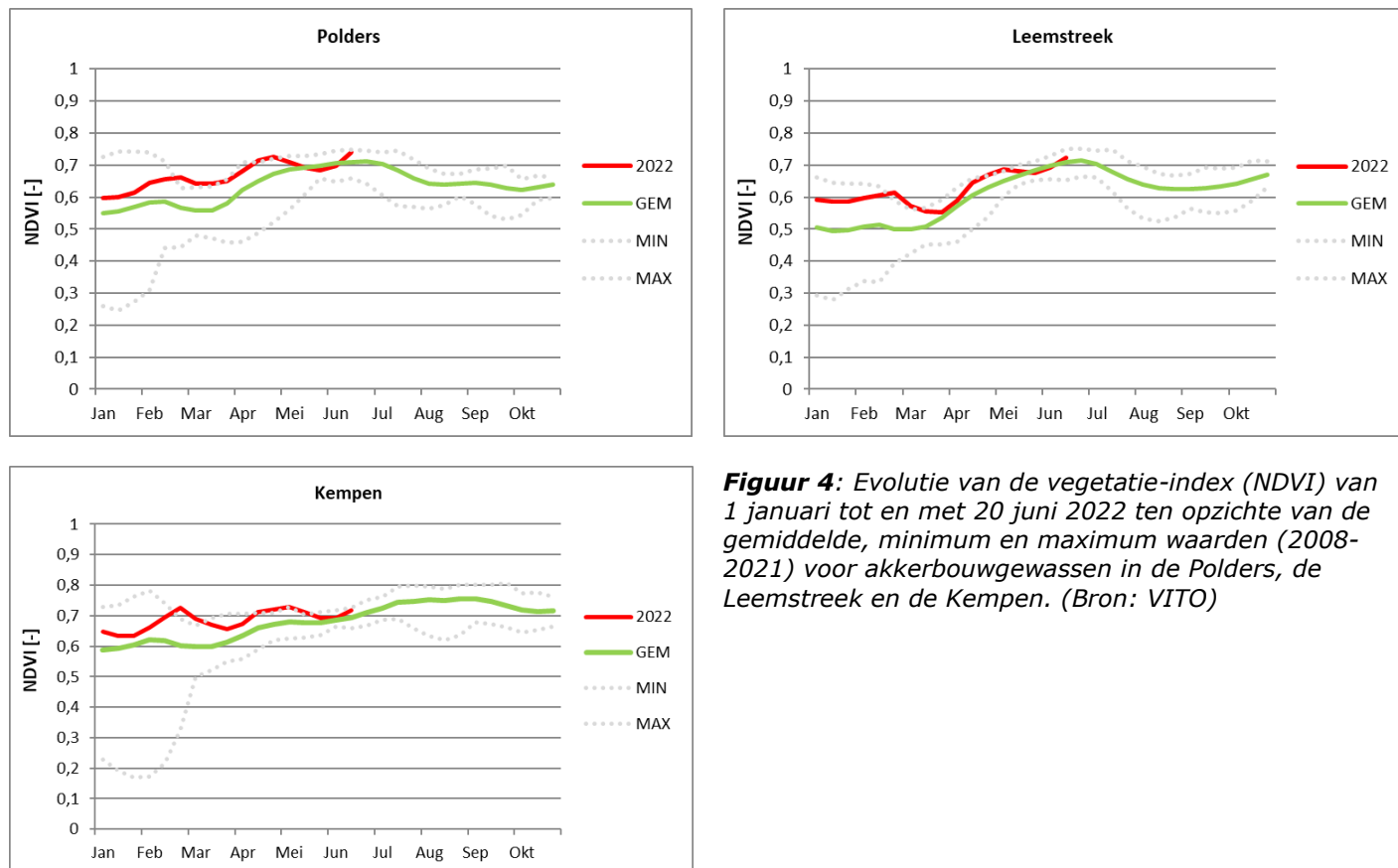
Observaties vanuit de ruimte

Figuur 3 toont het relatief verschil van de vegetatie-index (NDVI, afgeleid uit METOP satellietbeelden) ten opzichte van het langjarig gemiddelde voor de periode van 1 mei tot 20 juni. Begin mei stonden de gewassen er nog goed bij (overwegend groene zones op de kaart), maar in de loop van mei zien we duidelijk de gevolgen van de droogte. De vegetatie-index daalt op veel plaatsen tot onder de gemiddelde waarde (oranje-rode zones). Dankzij de regen van eind mei en begin juni zien we naar het einde van juni toe gelukkig ook weer een verbetering.

Figuur 3: Evolutie van het relatief verschil van de vegetatie-index (NDVI, afgeleid uit METOP-AVHRR beelden) ten opzichte van het gemiddelde (2008-2021) tijdens de periode van 1 mei tot 20 juni 2022. De witte zones op de kaart zijn niet meegenomen in de analyse aangezien het aandeel van de landbouwgewassen hier minder dan 20% bedraagt. (Bron: VITO)

Figuur 4 toont het verloop van de vegetatie-index in 3 landbouwregio's: de Polders, de Leemstreek en de Kempen. Ook hier zien we een relatieve daling van de index in mei, gevolgd door een toename in juni. Momenteel ligt de index in de 3 regio's weer boven het langjarig gemiddelde.

Figuur 4: Evolutie van de vegetatie-index (NDVI) van 1 januari tot en met 20 juni 2022 ten opzichte van de gemiddelde, minimum en maximum waarden (2008-2021) voor akkerbouwgewassen in de Polders, de Leemstreek en de Kempen. (Bron: VITO)

Overzicht van de gewassen: huidige toestand

Wintergerst en -tarwe:

Dankzij het warme en droge weer van begin mei vertonen de wintergranen momenteel (eind juni) een voorsprong in hun ontwikkeling. De voorjaarsdroogte zorgde er anderzijds voor dat de stikstof minder goed opgenomen kon worden uit de bodem waardoor het gewas korter is dan normaal. Een positief gevolg daarvan is dat er minder legering is opgetreden tijdens de onweders van eind mei - begin juni. Ook de aarvorming verliep suboptimaal door de droogte. Toch tellen we nog een voldoende groot aantal korrels per aar, voornamelijk door het uitblijven van vorst in het voorjaar. Doordat er tijdens de korrelvullingsfase eind mei voldoende regen viel, wordt er een mooi duizendkorrelgewicht verwacht.

Het droge weer zorgde er eveneens voor dat de ontwikkeling van septoria afgeremd werd. Er werd wel tamelijk veel gele roest vastgesteld bij gevoelige rassen. De weersomstandigheden in juni waren ook gunstig voor de ontwikkeling van bruine roest.

In Wallonië, in de regio Doornik, is de oogst van de wintergerst al rond 20 juni van start gegaan. Daaruit blijkt dat de stro-opbrengst lager is dan normaal. De graanopbrengst ligt wel iets hoger dan gemiddeld.

Ook voor de wintertarwe zijn de opbrengstverwachtingen gunstig.

Aardappelen:

De vroege aardappelrassen vertonen momenteel een voorsprong in hun ontwikkeling van zo'n 10 tot 14 dagen, melden FIWAP, PCA en Inagro. Op sommige percelen verloopt de knolzetting echter minder goed. De knollen zijn groter (60% of meer in de sortering +50 mm) en het onderwatergewicht ligt iets lager, maar is toch nog voldoende hoog voor verwerking tot friet (tussen 350g en 400g / 5kg). De eerste staalnames wijzen op een normale opbrengst (30-35 ton/ha) in dit groeistadium met toch wel wat schommelingen naargelang de regio.

Ook de bewaarrassen liggen 2 tot 3 weken voor op schema. Op percelen die de voorbije weken erg te lijden hadden van de droogte en hitte staan de aardappelen in bloei zonder dat de rijen gesloten zijn. Voor deze percelen wordt dan ook geen hoge productie verwacht. Het loof van sommige halflate rassen zoals Innovator die vroeg gepoot werden, vertoont reeds tekenen van veroudering. Dat is erg uitzonderlijk in juni. Tijdens de zeer warme dagen eind juni liep ook in de ruggen de temperatuur sterk op. De

eventuele impact van de hoge temperaturen van 18 juni op de knollen is nog niet gekend. Of dit tot scheuren of doorwas geleid heeft, zullen we pas later weten.

Net zoals bij de suikerbieten en de maïs zijn er weinig bladluizen te vinden op de aardappelpercelen. Het aantal nuttige insecten is groot. In vergelijking met vorig jaar worden er momenteel relatief weinig coloradokevers waargenomen, maar door het warme en vochtige weer zou hun aantal in de komende weken wel nog kunnen toenemen. Het aantal Phytophthora aantastingen is ook nog beperkt. Hier blijft het eveneens opletten, vooral als het in de volgende weken regelmatig zou gaan regenen.

Maïs:

Het droge weer van begin mei deed het ergste vermoeden voor de jonge maïsplanten, maar vanaf half mei kregen we met regelmaat regenbuien. Voor de planten viel er steeds genoeg regen om zich goed te blijven ontwikkelen. In combinatie met voldoende hoge temperaturen kunnen we volgens LCV/Hooibeekhoeve stellen dat de groei van de maïs tot hiertoe voorspoedig en zonder veel problemen verloopt.

Door de droogte zagen we plaatselijk soms grote verschillen in opkomst binnen het perceel. Dit was vaak het geval op kleigronden. Tussen de eerst en laatst opgekomen maïs bedroeg het tijdsverschil soms een maand.

Op de percelen die eind april – begin mei ingezaaid waren, sloten de rijen zich half juni volgens het CIPF. Op de eerder gezaaide percelen had het gewas op dat moment vaak al een hoogte van 1 meter of meer bereikt.

Suikerbieten:

Rond 10 mei bevonden de bieten zich op 80 tot 90% van de percelen in het 4- of 8-bladstadium, meldt het KBIVB. Half juni waren op de meeste percelen de rijen gesloten.

Op heel wat percelen werden meerkoppige bieten waargenomen. Dat is het gevolg van een beschadiging van het apicaal meristeem (groeipunt) dat zorgt voor de bladgroei vanuit het centrum van de biet. De schade kan veroorzaakt zijn door klein wild dat zich voedt aan het hart van de biet of door de steek van een insect (weekwants). Meerkoppige bieten komen ook vaker voor naast bomenrijen. De ontwikkeling van dergelijke bieten kan normaal zijn of vertraagd.

Begin juni werden ook de eerste schieters waargenomen. Deze moeten vóór de bloei en op regelmatige tijdstippen worden verwijderd om zaadproductie te voorkomen.

De warme temperaturen in mei zorgden ervoor dat de bladluispopulatie de voorbije weken sterk toenam, maar gelukkig steeg ook het aantal nuttigen. Vooral lieveheersbeestjes vonden hun weg naar de bietenpercelen. Daarnaast werden er ook sluipwespen en eieren van zweefvliegen en gaasvliegen gesignaleerd.